

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. május 7.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2025. május 7. 9:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesíráásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágyság, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piskozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Athénhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Olyan alkotmánnyal élünk, amely nem igazodik szomszédaink törvényei után, [...]. A neve pedig, mivel nem kevesekre, hanem a többségre támaszkodik: demokrácia.” (Periklész, Kr. e. 5. század)

a) Nevezze meg idegen eredetű szakkifejezéssel a „többséget” alkotó társadalmi csoportot, amelyre az A) betűjelű forrás utal!

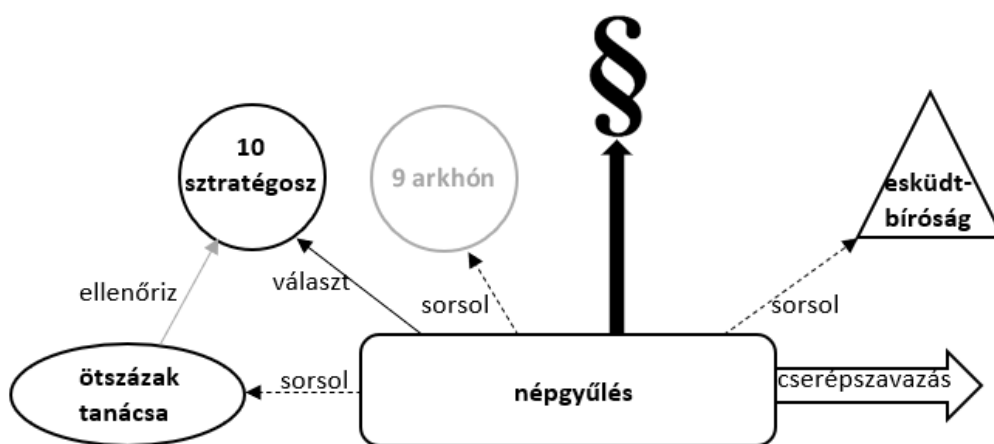
.....

B) „Ami az athéni kormányt illeti [...] nézetem szerint ott méltán kapnak többet a szegények és a nép, mint a nemesek és a gazdagok, [...] hiszen a kormányosok, [...] hajóácsok adják meg az államnak a hatalmat, sokkal inkább, mint a nehéz-fegyverzetűek.” (Pseudo-Xenophón ókori történetíró, Kr. e. 5. század)

b) Fogalmazza meg röviden a B) betűjelű forrás alapján az athéni hadsereg összetétele és Athén politikai rendszerének összefüggését!

.....

C)

Athén államszervezete (Kr. e. 5. század)

Athénban a politikai tisztségeket kétféle módon töltötték be. Nevezze meg a C) betűjelű ábra segítségével a D), illetve az E) betűjelű forrás leírásának megfelelő módszert!

D) „Méltányosnak látszik, hogy mindenki részesedjék a tisztségekben.” (Pseudo-Xenophón ókori történetíró, Kr. e. 5. század)

c)

E) „Aztán valahány tisztség van, mely, ha jó kezekben van, boldogulást, ha nem jó kézben, veszedelmet hoz.” (Pseudo-Xenophón ókori történetíró, Kr. e. 5. század)

d)

4 pont

2. A feladat az arab hódítással kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

A) „Omár [kalifa] elfoglalta Palesztinát, és miután két évig körülzárt a Szent Várost, megegyezéssel megszerezte azt; ugyanis Szofróniusz [...] püspök számára ígéretet tett, hogy garantálja egész Palesztina sértetlenségét. Omár koszos teveszőr ruhába öltözve lépett be a Szent Városba, és ördögi színlelést tanúsítva felkereste a zsidók templomát [értsd: a Templomhegyet] – azt, amelyet Salamon épített –, hogy saját istenkáromló vallásának istentiszteleti helyévé tegye. [...] A kegyesség védelmezője [Szofróniusz püspök] pedig sok könnyel siratta a keresztény népet.” (Theophanész középkori történetíró, 9. század)

a) Melyik település arabok által történt elfoglalásáról tudósít az A) betűjelű forrás? Nevezze meg a települést!

.....

b) Mi magyarázza a forrásban szereplő arab vezetőnek a szövegben aláhúzással jelölt döntését? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Hálaadó istentiszteletet tartott Jézus tiszteletére.
2. Új mecsetet épített a helyszínen.
3. Egy nemrég kiközösített eretnek irányzat szertartását végezte.

c) Döntse el a forrás alapján, melyik vallás követője volt a forrás szerzője! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. zsidó
2. iszlám
3. keresztény

d) A szerző a zsidók templomával kapcsolatban téved. Miért nem látogathatta meg Omár a zsidók templomát?

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat a középkori Magyar Királyság törökellenes harcaival kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Döntse el, melyik helyszínrre igaz az állítás! Írja a táblázatba a megfelelő helyszín térképvázlaton jelölt sorszámát! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Két sorszám kimarad.

Állítások	Helyszín sorszáma
a) Az itt lezajlott csatában a magyar király is életét vesztette.	
b) A nyugati kereszties lovagok fegyelmezetlensége nagy szerepet játszott az itt – Luxemburgi Zsigmond által – elszenvedett vereségben.	
c) A török betörést sikerrel verte itt vissza Kinizsi Pál, a fekete sereg vezetője és Báthori István erdélyi vajda serege.	
d) A déli területek védelmének kulcsa volt ez a hely, ahol Hunyadi János győzte le a szultáni sereget.	

4 pont

4. A feladat a magyarországi katolikus megújuláshoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a nagyszombati egyetem 1635-ben kelt alapítólevelének részletei és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Köteles lesz a Társaság [az egyetem fenntartója] arra is, hogy Nagyszombatban még ebben az 1635. évben egy filozófiai kurzust kezdjen, a következő években pedig állandóan három filozófiai kurzus legyen etikával és matematikával együtt, a [...] teológia két professzorával. Legyen azonkívül ezen az egyetemen egy [a)] Szentírás-magyarázó tanár, egy professzora [...] a Vitáknak, hasonlóképpen a szent nyelvnek.”

a) Melyik nyelvet nevezi az A) betűjelű forrás szent nyelvnek?

.....

b) Fogalmazza meg, miért voltak a korban kiemelt jelentőségűek az A) betűjelű forrás aláhúzott és a) betűvel jelölt részében foglaltak!

.....

B) „Ha pedig [...] az Egyetem Magyarországon nem állhatna fönn tovább, hanem [b)] külső vagy belső ellenség erőszakából megtörténnék, hogy a Társaság atyái távoznának, és minden reménység elveszne hamaros visszatérésükre; ez esetben köteles legyen a Társaság a föntnevezett tőke kamatát és gyümölcsét Magyarországon kívül magyar kispapok használatára fordítani, úgy, hogy belőle papságra alkalmas ifjak neveltessenek és kötelesek legyenek fölszentelésük után Magyarországra visszatérni.”

c) A korszakra jellemző milyen veszélyre utal a B) betűjelű forrás aláhúzott és b) betűvel jelölt része?

.....

d) A tridenti zsinat mely törekvésével állt összhangban a B) betűjelű forrás egyik előírása?

.....

4 pont	
--------	--

5. A feladat Mária Terézia uralkodásához kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az úrbéri rendelet paraszti kérdőíve és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „6. kérdés: Minémű és hány napi munkát vitt egy gazda eddig végre, és hány [iga]vonó marhával? És amidőn [a munkára] mentek és visszajöttek, beszámoltatott-e azon járás-keles ideje is a napi számhoz?”

a) Nevezze meg szakkifejezéssel az A) betűjelű forrásban említett munkát!

.....

B) „7. kérdés: Adnak-é az itt való lakosok az földesuraságnak (b) [...] -t? Ha adnak, minémű termésből és javakból adják azt?”

b) Nevezze meg szakkifejezéssel a B) betűjelű forrásból kihagyott, és b) betűvel jelzett szolgáltatást!

.....

C) „9. kérdés: Ezen helység lakosai örökös jobbágyok-é, vagy sem?

Válasz: Részint örökös jobbágyok vagyunk, részint szabad menetelűek.”

c) Melyik legfontosabb jobbágyi jog különböztette meg a C) betűjelű forrás válaszában szereplő két csoportot?

.....

d) Fogalmazza meg röviden, miért fűződött az uralkodónak anyagi érdeke az úrbéri viszonyok szabályozásához!

.....

4 pont	
--------	--

6. A feladat az első ipari forradalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[Régebben] a ló volt az egyetlen mozgató erő; és ameddig a sínek fából készültek, csupán kettő, kettő és fél tonnányi [2500 kg] terhet kellett elhúzniuk. Azonban miután feltalálták a vasalt fa síneket, a terhet 2700 kg-ra növelték, a kocsi súlyát nem számítva. Ez a teher megduplázódott a vas sínek és kerekek bevezetésével.” (A *Liverpool–Manchester vasút leírása*, 1833)

a) Melyik találmány jelentett megoldást a forrásban leírtakból következő problémára?

.....

b) Mi tette előnyösebbé a vasúti közlekedést a közúti közlekedésnél? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. Nagyobb tömegű árut tudott egyszerre szállítani.
2. Kevésbé volt környezetszennyező.
3. A vonatot mozgató erőforrást nem kellett táplálni.
4. A postakocsi ugyanazt a távolságot hosszabb idő alatt tette meg.

c) Magyarázza meg saját szavaival, hogyan idézte elő a nehézipar fellendülését a vasút-hálózat fejlődése!

.....

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus kori Magyarország történetével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„[1.] [A zsidók egyenjogúságának felszámolását célzó ellenzéki indítvánnyal] meg van támadva a magyar alkotmány alapja: a jogegyenlőség. [...] Én, ki egyike vagyok azoknak a keveseknek, akik még élnek azon korszakból, mikor Magyarország átalakulását megkezdette, nagyon jól emlékezem arra, hogy mikor e szót felírtuk zászlónkra: szabadság, a másik két szót is mellé írtuk: egyenlőség, testvériség. E hármat csak együtt lehet elfogadni uraim! [...]

[2.] Valahányszor baja van a népnek, az pedig mindig van, olyankor mindig igen népszerű dolog azt mondani, hogy ennek a zsidó az oka. [...]

[3.] Nekünk magyaroknak a mi művelt zsidóságunk szellemi képességeiben oly capitalisunk [tőkének] van, mely capitalist elveszíteni, száműzni Magyarországból, isten és nemzet ellen való bűn volna. [...]

[4.] A zsidók fognak találni módot, [...] amely őket a hazának méltó fiaivá fogja tenni. [...] A jövő században senki sem fog[ja] többé megkülönböztetni tudni, hogy melyik a magyar, melyik a zsidó.”

(Részletek Jókai Mór kormánypárti képviselő országgyűlési felszólalásából, 1883)

Rendelje a következő fogalmakhoz a forrásnak azt a számozott bekezdését, amelyik közvetlenül utal az adott jelenségre! Írja a megfelelő bekezdés sorszámát a fogalom után a pontozott vonalra! Egy fogalomhoz egy sorszámot rendeljen! Két sorszám kimarad.

a) asszimiláció:

b) emancipáció:

c) Az az ellenzéki indítvány, amelyre Jókai válaszolt, a következménye volt egy, a korabeli magyar politikai életben megjelenő jelenségnek. Nevezze meg idegen eredetű szak kifejezéssel ezt a jelenséget!

.....

d) A történelem mely „korszakára” utalt Jókai az 1. sorszámmal jelölt bekezdés 2. mondatában? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A nagy francia forradalom kirobbanásának időszakára.
2. Az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharc időszakára.
3. A kiegyezés megkötésének időszakára.

4 pont	
--------	--

8. A feladat Magyarország első világháború utáni történetével kapcsolatos. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Fejér vármegye törvényhatósági bizottsága [megyegyűlése] mély aggodalomtól eltelve [1.] az ország kétségbeejtő helyzete felett, tántoríthatatlan ragaszkodását fejezi ki a nemzeti eszméhez, az egy, örök, oszthatatlan magyar állam területi integritásához [egységéhez]. [...] Tiltakozik az [2.] állandó parlament nélküli kormányzás ellen, valamint a törvények kigúnyolását látja a minisztertanácsokban hozott néptörvényekben, mert megengedhetetlennek tartja, hogy az ország és egyes polgárainak legegységesebb érdekeiről rendelkezés tétessék parlamentáris ellenőrzés felelőssége nélkül. Követeli a nemzeti szellem ápolását, valamint a vallásoktatást az összes hazai iskolákban. [...] A mai rendkívüli és átmeneti időszakban nem [3.] egy osztályuralmi rendszernek megalapozása, hanem [4.] az ország megmentése lehet a kormány teendője. Minthogy mindezekből a Berinkey Dénes miniszterelnöksége alatt működő kormányban semmit sem találunk, sem tekintélyt kifelé [...], sem erélyt befelé, hanem látjuk a tervszerű aknamunkát a keresztény világnézet és a nemzeti történelem megszentelt hagyományai ellen, Fejér vármegye közönsége [...] Berinkey Dénes kormányával szemben mélységes bizalmatlansággal viseltetik.” (Fejér vármegye törvényhatóságának bizalmatlansági indítványa, 1919. február 3.)

Rendelje a táblázatban szereplő állításokhoz a forrásban aláhúzással és sorszámmal jelölt szövegrészeket aszerint, hogy melyik állítás magyarázza meg őket! Írja a sorszámkat a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon, egy sorszám kimarad.

Állítás	Sorszám
a) A magyar kormány késlekedett a választások kiírásával, így az idő múlásával egyre inkább megkérdőjeleződött a kormány legitimitása.	
b) A kormánnyal szemben álló erők fegyveres honvédelmet sürgettek.	
c) Magyarország egyre nagyobb területe került idegen megszállás alá, ráadásul komoly ellátási nehézségek sújtották az országot.	

d) Melyik, a forrásban aláhúzással és sorszámmal jelölt szövegrészlet támasztja alá, hogy a rendszer a megfogalmazott törekvések ellenére nem működött demokratikusan? Adja meg a szövegrészlet sorszámát!

.....

e) Nevezze meg azt a személyt, aki a forrásban szereplő Berinkey Dénest megelőzően 1918. október 31-től a miniszterelnöki tisztséget betöltötte! Utónevét is írjon!

.....

f) A két világháború között melyik magyarországi politikai rendszer elvei voltak összhangban a forrásban szereplő gondolatokkal?

.....

6 pont

9. A feladat a második világháború kirobbanásával kapcsolatos.

Állapítsa meg a korabeli magyar újságok következő híradásairól, hogy a német vagy a lengyel álláspontot közvetítik! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „Hitler vezér és legfőbb hadseregparancsnok parancsára a német véderő átvette a Német Birodalom aktív védelmét. A német hadsereg csapatai pénteken korán reggel a német-lengyel határ minden pontján ellentámadásba mentek át, hogy teljesítsék a lengyel erőszak meggátolására irányuló megbízatásukat.” (Pesti Hírlap, 1939. szeptember 2.)

B) „Két nagy európai nemzet, melyekhez Magyarországot évszázados baráti kapcsolatok hagyományai fűzik, csütörtökről péntekre virradó hajnali öt óra negyvenöt perc óta háborút visel egymás ellen.” (Pesti Hírlap, 1939. szeptember 2.)

C) „[A hadsereg főparancsnoka] a következő hadparancsot intézte a [...] légi haderő katonáihoz: »Repülők! Az ellenséges haderő túlsúlya ellenére olyan hősiességgel harcoltak, hogy ennek dicsősége örökké élni fog minden [...] [honfitársunk] emlékezetében.«” (Pesti Hírlap, 1939. szeptember 8.)

D) „Hivatalos helyeken azt mondják, hogy a jelenlegi helyzet nem minősíthető még kifejezetten háborús állapotnak. [...] Azt mondják, hogy csak büntető akciót rendeltek el. [...] A [...] légi haderő azt a parancsot kapta, hogy [...] katonai tárgyak támadására szorítkozzék.” (Népszava, 1939. szeptember 3.)

E) „1939. szeptember 1-én a reggeli órákban a német repülőgépek és csapatok hadüzenet nélkül váratlanul behatoltak [Lengyelország területére]. [...] A danzigi vidéken erős légitámadás érte Gdyniát, amelyet pénteken erős bombatűz alatt tartottak. A lengyelek vesztesége csupán két repülőgép.” (Népszava, 1939. szeptember 2.)

	A forrás betűjele	
a) A német álláspontot közvetíti:		
b) A lengyel álláspontot közvetíti:		

4 pont	
--------	--

10. A feladat a két Németország létrejöttével kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A)

B)

„A német fegyveres erők szárazföldön, tengeren és levegőben teljes vereséget szenvedtek, és feltétel nélkül kapituláltak [fegyverszünetet írtak alá]. [...] Az Amerikai Egyesült Államok, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége és az Egyesült Királyság kormánya, valamint a Francia Köztársaság ideiglenes kormánya ezennel átveszik a legfőbb hatalmat Németországban.” (A szövetséges hatalmak nyilatkozata)

C)

„Hogyan zárjuk be a nyílást?” Korabeli amerikai karikatúra.
(A képen brit, amerikai és francia zászló látható.)

a) Tegye időrendbe a forrásokat az általuk ábrázolt / leírt helyzet alapján! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Kezdje a legkorábbival!

1.	2.	3.

b) Melyik forrásban ábrázolt / leírt helyzetre próbált megoldást kínálni a következő idézet szerzője? Adja meg a megfelelő forrás betűjelét!

„Nézze, én kész vagyok megpróbálni a légihidat. Nem tudom garantálni, hogy működni fog, és biztos vagyok benne, hogy még a legjobb esetben is fázni fognak az emberek és éhesek lesznek.” (Clay amerikai tábornok)

A forrás betűjele:

c) Nevezze meg azt az államot, amelynek területén Kelet-Berlin található volt 1949-től!

.....

d) Mi volt az alapvető oka annak, hogy két Németország jött létre a második világháború után? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A szövetségesek tartottak attól, hogy egy egységes és újra megerősödő Németország veszélyt jelenthet Európa békéjére.
2. A hidegháború kibontakozása során a két szuperhatalom viszonya megromlott, ezért nem tudták egyetértésben rendezni Németország háború utáni sorsát.
3. A Németországban működő bal- és jobboldali pártok ellentéte miatt lehetetlen lett volna egy egységes politikai rendszert létrehozni.

4 pont	
--------	--

11. A feladat a Kádár-korszakkal kapcsolatos.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Rendelje a vicceket a hozzájuk kapcsolódó karikatúrákhoz! Írja a viccek sorszámát a karikatúrák utáni pontozott vonalakra! A B) betűjelű karikatúrához két viccet rendeljen! Egy sorszám kimarad.

1. Azt mondja az orvos a betegnek:

- Három-négy napig maradjon otthon, és pihenje ki magát!
- Nem tehetem, doktor úr.
- De hát miért nem?
- Mert csupa modern bútorom van.

2. A „vasfüggöny” idején az osztrák–magyar határon egy osztrák gyerek sonkás zsemlét eszik. Egy magyar gyerek kéri:

- Te osztrák gyerek! Adj egy harapást!
- Nem adok én!
- Hát akkor tudd meg, nekünk van egy nagy, kétszobás házunk!
- Az nekünk is van, de négyszobás!
- Hát tudd meg, nekünk van egy négyszemélyes Zaporozsec autónk!
- Az nekünk is van, de hatszemélyes Ford!
- De nekünk van KGST-nk is!
- Hát majd nekünk is lesz!
- Az lehet – mondja a magyar gyerek –, de akkor nem lesz sonkás zsemlétek!

3. Carter, Brezsnyev, Kádár és kísérik utaznak a repülőn. Carter elővesz egy üveg whiskey-t, felbontja, beleiszik egy kortyot, majd kidobja az ablakon.

A másik kettő felkiált: – De Jimmy, hiszen az egy kiváló ital volt!

Carter így felel: – Nem gond, nekünk otthon ebből rengeteg van!

Erre Brezsnyev elővesz egy üveg vodkát, felbontja, iszik egy kortyot, majd ő is kidobja a teli üveget a repülőből.

Most Carter és Kádár kiált fel: – De Leonyid Iljics, ez a világ egyik legjobb vodkája volt!

Brezsnyev így felel: – Nem gond, nekünk otthon ebből rengeteg van!

Kádár tanakodik magában, szétnéz, majd egy hirtelen mozdulattal felkapja a Brezsnyevet kísérő orosz katonát, és kidobja az ablakon.

4. Három vezető politikust kérdezik meg országa jólétéről: Brezsnyevet, Nixont és Kádárt.

Brezsnyev: Az én népem keres ezer rubelt, 400-ból megél, a többi oda teszi, ahova akarja.

Nixon: Az én népem keres 2 ezer dollárt. 800-ból megél, a többi oda teszi, ahová akarja.

Kádár: Az én népem keres 3 ezer forintot, 30 ezerből megél, a többi onnan szerzi, ahonnan akarja.

A)

Sajtszűkében

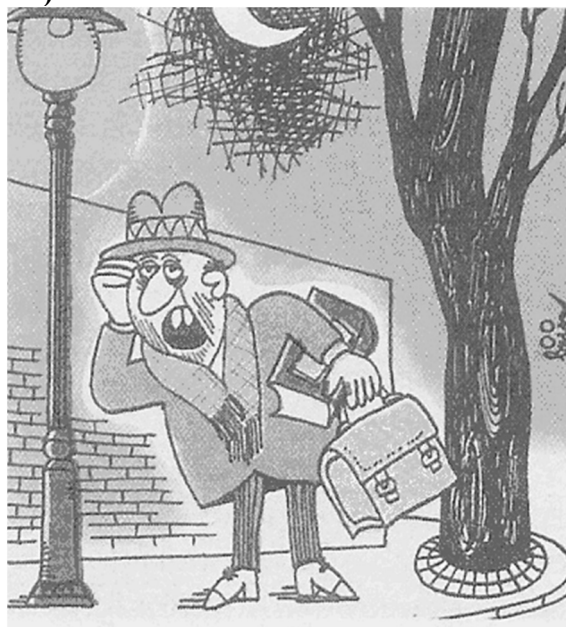

Korabeli karikatúra

Szövege: „Tetszik tudni, ebben a negyedévben csak a lyukakat gyártják!...”

a) Vicc sorszáma:

B)

Korabeli karikatúra

Szövege: „Te jó isten, hol is vagyok én minden csütörtök este másodállásban?”

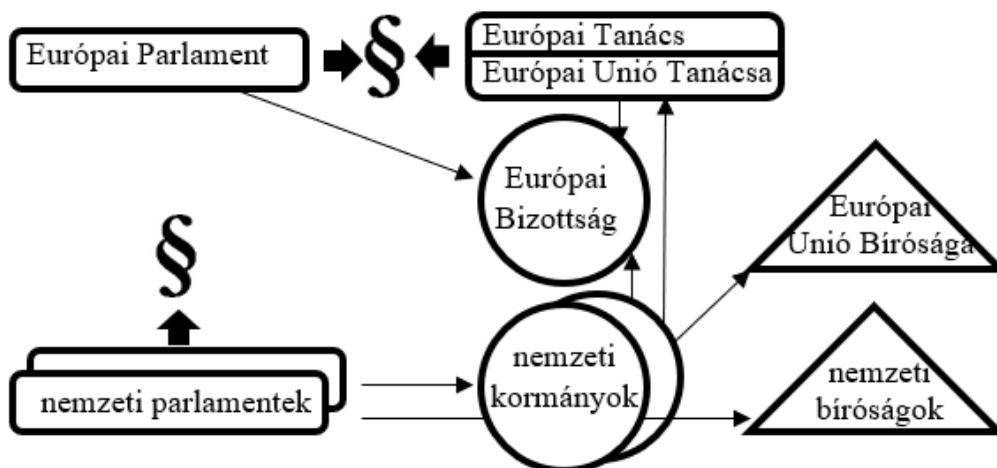
b) Viccek sorszámai:

c) Fogalmazzon meg egy ellentmondást az A) és a B) betűjelű karikatúra üzenete között!

4 pont

12. A feladat az Európai Unióhoz kapcsolódik.

Az Európai Unió mely intézményeiről szólnak a leírások? Írja az ábra és ismeretei alapján a megfelelő intézmények nevét a táblázat mezőibe! Az ábrán szereplő intézmények közül válasszon! Egy mezőbe egy intézményt írjon! Egy intézmény többször is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

Az Európai Unió és tagállamai főbb intézményeinek egyszerűsített ábrája
(A vastag nyilak a jogszabályok elfogadását, a vékonyak az adott intézmény tagjainak választását, kinevezését vagy abban való részvételt jelzik.)

Leírások	Az EU intézményének neve
a) Javaslatot tesz az Unió közös jogszabályaira, de a jogszabályok elfogadásában már nem vesz részt.	
b) Tagjai a tagállamok kormányfői, egyes esetekben államfői.	
c) A tagállamok állampolgárai által közvetlenül választott jogalkotó szerv.	
d) A tagállami kormányokhoz hasonló összetételű intézmény, de inkább csak a végrehajtást ellenőrző jogköre van.	

4 pont

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,**egy**, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	Az állam és a kereszténység viszonya	rövid
	1849 után	14.	Marxizmus	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Széchenyi István programja	hosszú
	1849 után	16.	A területi revízió	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (píszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a kereszténység ókori történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével az állam és a kereszténység viszonyának változását a 4. században!

„Az összes bárhol is levő [keresztény] egyházi előjárót először bilincsbe kell verni, aztán [...] rá kell bírni arra, hogy áldozatot mutasson be. [...] Azok a bebörtönzöttek, akik áldozatot mutatnak be, szabadon távozhatnak, akik viszont kitartanak, azokat ezerféle kínzással kell gyötörni.” (*Euszebiosz leírása Diocletianus császár 303-ban született rendeletéről*)

14. A feladat a 19. század politikai eszméivel kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a marxizmus eszméjének legfontosabb jellemzőit!

„A múlt tapasztalata megmutatta, hogy ha a munkások semmibe veszik azt a testvéri köteleket, amelynek fenn kell állnia a különböző országok munkásai között [...], akkor összhang nélküli erőfeszítéseik közös kudarcával bűnhődnek. Ez a felismerés indította arra különböző országok munkásait, akik 1864. szeptember 28-án nyilvános gyűlésen gyűltek össze a [londoni] St. Martin's Hallban, hogy megalapítsák a Nemzetközi Szövetséget. [...] Világ proletárjai, egyesüljete!” (*Marx üzenete a Nemzetközi Munkásszövetségnek, 1864*)

A választott rövid, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, források használata	F	3	
Történelemi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat a reformkori Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Széchenyi Istvánnak a gazdaság és a társadalom átalakításával kapcsolatos elképzeléseit! Válaszában hozzon példákat a gazdaság fejlesztését célzó gyakorlati tevékenységére! Térjen ki röviden arra is, hogyan hatott Széchenyi társadalmi helyzete politikai tevékenységére!

„A robot [...] létele [léte] még nagyobb figyelmet érdemel, s azon kárt, mely belőle háramlik, éppen oly bajosan tagadhatni, mint azt, hogy $2 \times 2 = 4$. [...] S ki nem tapasztalta, [...] hogy azon munkát, melyet egy egész helyes [telkes] jobbágy rossz ekéjével, filigrán [törékeny] szekerével, gyenge marhájával 52 nap, vagy ügyetlen cselédje s gyenge korú gyermeki [gyermekai] által 104 nap tud végezni, maga béresivel [béreseivel], jó szerszámmal s erős marhával [...] a mondott idő egyharmad része alatt nem vihette volna végbe!” (Széchenyi: *Hitel*)

„Hunnia minden lakosinak polgári létet adni! – ím, ez, amit 1832-ben teljes meggyőződéseim szerint honunkra nézve nemcsak nem idő előttinek, sőt szinte már idő utáninak tartok. [...] Magyarországon mindenki bírhat ingó és ingatlan jószágot [vagyon] mint sajátot. [...] Mindenki egyenlőn áll a törvény oltalma és súlya alatt.” (Széchenyi: *Stádium*, 1831)

Korabeli karikatúra Széchenyiről

16. A feladat a területi revízió lépéseivel kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével az 1938–1940-ig megvalósuló területi revíziós lépéseket, a visszacsatolt területek etnikai jellemzőit, valamint az események nemzetközi politikai háttérét! Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A négy Hatalom kormányfői kijelentik, hogy amennyiben a csehszlovákiai lengyel és magyar kisebbségek problémái nem rendeződnek az érintett kormányok megállapodása alapján három hónapon belül, akkor a négy hatalom kormányfői egy újabb találkozót tartanak e témában. Hitler, Chamberlain, Daladier, Mussolini” *(Kiegészítő nyilatkozat, 1938)*

„1939. március 9-én Csehszlovákiában kirobbant a régóta érlelődő válság. Szlovákiában zavargások törtek ki a prágai vezetés ellen. A prágai központi kormány 1939. március 9-éről 10-ére virradó éjjel Szlovákiában kihirdette a szükségállapotot. [...] 1939. március 12-én a rendcsinálási akciót a csehszlovák kormány német nyomásra kénytelen volt beszüntetni. Hitlernek ugyanis éppen a zavargások adtak ürügyet ahhoz, hogy bejelenthesse igényét Csehszlovákia maradék részére.” *(Janek István történész, 2001)*

„Isten malmai lassan, de biztosan örölnék. Húszévi megaláztatás után végre megértük azt is, hogy Csehszlovákia feloszlása után, megkezdődött a másik természetellenes államtákolmánynak, Romániának [szovjet ultimátum nyomán történő] feloszlása is. *(Úgy van! Úgy van!)* Bizonyos vagyok abban, hogy nagy barátaink, a Német Birodalom és Olaszország, *(Hosszan tartó élénk éljenzés és taps a Ház minden oldalán.)* ismerik a magyar igények jogosságát és megfelelő pillanatban elő is segítik azoknak kielégítését.” *(Képviselői felszólalás a magyar országgyűlésben, 1940)*

*A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma:
A feladat kidolgozása:*

Történelem
K2415

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

Név: osztály:.....

Név: osztály:.....

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. Boronkai–Gianone–Kormos–Kovács–Rubovszky–Tamásiné: Történelem 9. Szent István Társulat, Budapest, 2021.
2. Theophanész: <https://archive.org/details/chronicle-of-theophanes-the-confessor/page/544/mode/2up?q=tarik>
4. <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Szovegyujtemeny-szovegyujtemeny-1/magyar-barokk-8CE/pazmany-peter-1570-1637-8D0/a-nagysombati-egyetem-alapitolevele-1635-A24/>
5. Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltár, Miskolc Királyi Törvényszék iratai. Úrbéri Törvényszéki Iratok. in: Hadházi Orsolya: Gagybátor, Ináncs és Onga községek kilenc kérdőpontos paraszti vallomásainak vizsgálata. <http://www.okeonga.hu/documents/om/pvallvizsg.pdf>
6. https://www.railwaysarchive.co.uk/documents/Moreau_LivMan1833.pdf
7. Jókai Mór országgyűlési felszólalása, 1883. január 23. Idézi: Nemzet, 1883. január 23. esti kiadás
8. https://adt.arcanum.com/hu/view/PestiHirlap_1939_09/?pg=25&layout=s
9. https://adt.arcanum.com/hu/view/Nepszava_1939_09/?pg=0&layout=s
9. Fejér vármegye bizalmatlansági indítványa: idézi: Idézi: Juhász Viktor: A proletárdiktatúra és előzményei Székesfehérvárott. Székesfehérvár, 1927.
10. https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_12/lecke_01_003
Berlini nyilatkozat, 1945. június 5. In: A német kérdés. Dokumentumgyűjtemény. Válogatta: Dr. Németh István. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1993. How to close the gap? Daniel Robert Fitzpatrick, Granger, 1948. <https://coldwarteamprojectfall2014.files.wordpress.com/2014/12/berlin-blockade.png>
11. Pesti viccek a szocializmus idején. ketezer.hu Irodalmi és Társadalmi havi lap
<https://ketezer.hu/2006/07/pesti-viccek-a-szocializmus-idejen/>
Ez már a kommunizmus, vagy lesz ennél még rosszabb is? Hal(l)hatatlan politikai viccek az 1948–1988 közötti időkből. Szerkesztette: Homa János. <https://mek.oszk.hu/00500/00540/00540.htm#5>
<https://tte.hu/a-kadar-korszak-8222-mitoszai-8221-a-tanitasi-gyakorlatban-humorral-karikaturaval/>
https://tte.hu/media/egyezzunkki/f_toth1.jpg
http://erettsegi.ucoz.hu/load/humor_tortenelmi_viccek_karikaturak/kadar_korszak/kadar_korszak/41-1-0-60
Tóth Judit–Kuluncsics Réka–Máté András–Mátó Áron–Fodor Richárd: Konferencia és műhely a Kádár-korszak és a rendszerváltás történelmi fogalmainak tanításáról – beszámoló. In: Történelemtanítás Online történelemdidaktikai folyóirat (LVII.) Új folyam XIII. – 2022. 3-4. szám folyoirat.tortenelemtanitas.hu
13. Euszebiosz: Egyháztörténet (ford.: Baán István), SZIT, Bp. 1983.
14. https://nat2012.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11/lecke_01_007
15. Waldstein János karikatúrája Széchenyiről a Vaskapu-szabályozás idején. Závodszy Géza – Hermann Róbert: Nemzet születik. Új képes történelem. Magyar Könyvklub–Helikon Kiadó, Budapest, 1997. <https://mek.oszk.hu/01900/01903/html/index1611.html>
16. <https://web.archive.org/web/20040820112807/http://www.yale.edu/lawweb/avalon/imt/munich3.htm>
Janek István: Az elfelejtett háború. A szlovák–magyar kisháború története 1939 márciusában. Történelmi Szemle 43 (2001) 3–4. sz. Képviselőházi Napló, 1940. július 2.

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	6	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok			

dátum

dátum

javító tanár

jegyző